

Levante-EMV » En Domingo » C. Valenciana » El Camp de Morvedre » Sagunt

Suscriptor

0

Noticias de Sagunt

Ofici familiar

El rellotger de les patilles i el cudolet

Juan Bautista Carbonell va popularitzar un rellotge despertador econòmic, va instal·lar rellotges fora de València i va participar en els esdeveniments festius de la ciutat

11.09.2016 | 04:15

Juan Bautista Carbonell fou un personatge molt popular de la València anterior a la Guerra Civil. Aquest rellotger va dedicar-se a l'ofici del seu pare a la botiga on va portar a terme la seua labor fins l'enderrocament de l'edifici.

FRANCESC J. HERNÁNDEZ | DEPARTAMENT DE SOCIOLOGIA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
 Al setembre del 1930, la reordenació urbanística de la plaça de l'Ajuntament exigí l'enderrocament d'edificis vells. L'últim en deixar el seu habitatge fou Juan Bautista Carbonell Doménech, el «degà» de la baixada de Sant Francesc. Un rellotger molt popular. Abans d'abandonar la seua casa, plenà la façana amb rètols «Adiós botigueta» i simbòlicament anà a l'Ajuntament a lliurar les claus de l'edifici.

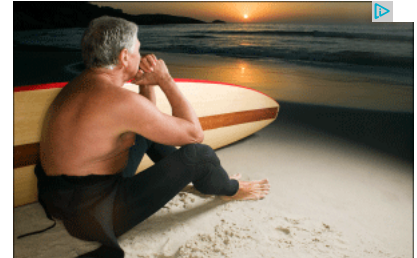
El rellotger de les patilles i el cudolet

La història comença amb el seu pare. El 16 d'octubre de 1860, Juan Bautista Carbonell Ruiz obrí la rellotgeria a la baixada de Sant Francesc, números 15 i 17 (després fou l'11), a la part septentrional de l'actual plaça de l'Ajuntament. A principis del 1875, l'alcalde accidental de València, Arcadio Tudela Martínez, encarregà la cura dels rellotges de la ciutat a Carbonell, que reemplaçà en aquesta responsabilitat a Diego Báguena, un rellotger enginyós que, amb un col·lega, Sebastián Alonso, desenvolupà un avançat telègraf elèctric el 1849.

Juan Bautista Carbonell, pare, tingué tres filles, Consuelo, Lola i Pura (mare del metge Juan Stingo, l'excel·lent col·lecció de ceràmica de reflexe metàl·lic del qual es troba ara al Museu de Ceràmica), i dos fills que heretaren l'ofici del pare: Juan Bautista i Eugenio.

Juan Bautista Carbonell, el fill, va nèixer l'11 d'octubre de 1868, a l'habitatge familiar on es trobava la rellotgeria. En concloure els estudis de batxillerat es dedicà a l'ofici del pare. Com aquest, també s'encarregà d'alguns dels rellotges municipals. Així, per 999 pessetes anuals, havia de donar corda cada dia al rellotge de la catedral, al del convent de Sant Gregori (una màquina que l'any 1911, quan s'enderrocà el convent que estava pròxim a l'actual Teatre Olimpia, es traslladà a l'església de Benimaclet) i al del campanar del convent de Sant Doménech (a la plaça Tetuán). La corda d'aquestes màquines no durava més de 30 hores, per la qual cosa el rellotger les havia de visitar a diari. També havia de portar cura d'encendre la il·luminació dels dos primers, que tenien l'esfera translúcida (el tercer, la tenia de marbre). La ciutat també disposava d'altres rellotges de propietat municipal a la Llotja, a l'escorxador, a la presó model, etc.

El rellotge de la Seu tenia una llarga història. Sanchis Sivera va trobar un document de 9 de maig de 1378, en el qual un «magister operis et relogiorum», anomenat Joan Alemany, es va comprometre a construir un rellotge. El març de 1407, Roberto de Malina (Malines a Flandes), un altre «magister aralogiorum» que s'havia instal·lat a València a principis del segle XV, cobrà per adaptar el rellotge de la Seu (el 1435 posà un rellotge també a la Valldigna). El 1413, el Consell de la ciutat aprovà instal·lar-ne un a la seua seu (enfrent de l'actual carrer del Rellotge Vell), però, per les obres, només es pogué instal·lar cinc anys després. Aleshores, comprovaren que la campana no s'escoltava suficientment i establiren una «concordia» o acord amb les autoritats eclesiàstiques per instal·lar un rellotge junt al Micalet. En aquest rellotge, dos obrers, que estaven pagats per l'ajuntament i vivien en un habitatge junt al campanar, havien de donar les hores del dia i de la nit, colpejant amb maces una campana. Finalment, el 1466, s'instal·là un dispositiu entre la maquinària i les campanes, la qual cosa, però, exigia que s'havien de contractar rellotgers en el futur que donaren corda i mantingueren els mecanismes.

¿Es el momento de jubilarse?

Si tiene 350.000 € para invertir, no dude en descargar sin coste alguno la guía publicada por la empresa consultora de inversiones de Ken Fisher, columnista de la prestigiosa revista *Forbes*. Aunque ya tenga un plan de inversión, en nuestra guía encontrará valiosos análisis y comentarios aplicables de inmediato. ¡No se la pierda!

Para descargar su guía haga clic aquí

FISHER INVESTMENTS ESPAÑA®

TU MINI ME
POR SOLO 49€
 comprando 4 cajas

Juan Carlos Carbonell també s'encarregà d'instal·lar rellotges en alguns altres llocs fora de València, com ara al campanar de l'església de Montaverner a la Vall d'Albaida, a l'església del Salvador a Sagunt i al campanar de Corral Rubio (Albacete). Fou un «industrial», com es feia dir, de gran visió comercial. Popularitzà un rellotge despertador econòmic, que la gent conegué com «cudolet». També aconseguí l'autorització municipal per posar un quiosc de refrescos, amb tauletes, enfront de la seua «botigueta» i de l'Ateneu Mercantil. L'altre germà, Eugenio, també tingué una rellotgeria que, en morir el 1919, fou heretada pel seu fill, Eugenio Carbonell López, que el 1931 la rebatejà com «rellotgeria suïssa». Estava a la cantonada del carrer Sant Vicent amb l'avinguda Maria Cristina, una via que, poc després, la República dedicà a Pablo Iglesias. Però ni Eugenio ni el seu fill gaudiren de la popularitat de Juan Bautista.

La premsa definí Juan Carlos Carbonell com un «home de caràcter alegre, de fi humorisme, és el tipus de veritable valencià que treballa honradament, però que en un moment de rebel·lia sap arriscar uns milers de pessetes reunits amb la suor de al seua tasca quotidiana». Carbonell fou amic de Teodor Llorente. Com a membre de Lo Rat Penat, ocupà els càrrecs de vicesecretari i tresorer de l'entitat. Fou molt aficionat als bous i arribà a torejar jònecs. Durant un temps també fou empresari taurí i pagà de la seua butxaca reproduccions dels cartells de bous. Així mateix fou aficionat a l'esgrima i al patinatge, que practicà a les pistes que hi havia a València, com ara «Skating-ring» i «Garden». Es va fer molt popular no només pel seu ofici i l'èxit comercial del «cudolet», sinó també per la seua aparença peculiar. Duia unes grans patilles com les del rei Alfons XII, al qual admirava. Anava sempre tocat amb un barret de bolet o amb un barret cordovés. Portava freqüentment una capa i, quan plovia, un paraigua cridaner de color roig. Participava generalment en les festes, com ara en la batalla de flors (de vegades, amb carrossa pròpia) i la seua presència fou reclamada en nombrosos esdeveniments públics. Així, quan actuà a València el domador Emmanuel Veltrán (que en realitat s'anomenava Manuel Beltrán) entrà en la gàbia dels lleons o pujà al globus aerostàtic de Milà, que dirigia, segons els seus records, el capità Magín Giral (o Giralt), un privilegi exclusiu de personatges molt populars, com el rellotger esmentat, el torero còmic «Garrufo» (del qual ja hem parlat a aquesta secció) o una revedora del mercat anomenada Teresa Calabuig. La baixada de Sant Francesc també tenia altres personatges peculiars, com ara Juanito el Negro, que ballava tangos pel carrer, o don Pepito Villalonga, que presumia de nissaga noble i duia el seu arxiu heràldic cosit al forro de la jaqueta.

Un esdeveniment multiplicà la popularitat del rellotger Carbonell. A la fi d'agost de 1929 s'enderrocà un edifici del carrer En Llop on, encastat a la façana, hi havia un atlant d'esquena, que la gent anomenava «el Nano». Segons la premsa, la retirada s'acompanyà de traca, dolçaina i tabalet, i Carbonell s'emportà l'atlant a una vil·la seua de La Canyada. Però les recerques de Manuel Albiñana sobre aquest poble, seguides per Enrique Ibáñez i Gumersindo Fernández, en els estudis del comerços històrics valencians, així com les troballes gràfiques de Rafael Solaz, han mostrat que fou realment l'editor Vicente M. Carceller qui se l'emportà l'atlant a la seua vil·la de La Canyada, després d'estar un temps al Mesó «El Ninot» del carrer La Sang, del qual era copropietari Carceller. Carbonell simplement es va fer una fotografia i deixà que la premsa s'inventés la història.

Després de deixar l'edifici de la Baixada de Sant Francesc, Juan Bautista Carbonell es traslladà a viure al carrer de la Conquesta 2 (al Tossal). Morí dos anys després, la vespra de Sant Josep.

Compartir en Facebook

Compartir en Twitter

Temas relacionados: Albacete Còmics Guerra Civil Montaverner Sant Gregori Sant Josep de sa Talaia València

Publicidad

0€
Cuenta imagin
sin comisiones

Saca dinero gratis
en cajeros CaixaBank

Únete a imaginBank ▶

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
[Mapa web](#)

C. Valenciana

Valencia
El tiempo
Transportes en Valencia
Tráfico en Valencia
Cartelera de cine
Fallas
Servicios

Clasificados

tucasa.com
Iberpisos
Iberanuncio
Ibercoches
Iberempleo
Anuncios breves
Cambalache

Especiales

Lotería Navidad
Lotería el Niño
Fórmula 1
Premios Cine
Premios Globos de Oro
Elecciones Generales
Resultados Elecciones

levante-emv.com

Contacto
Atención al lector
Conózcenos
Localización
Club Diario Levante
Política Medioambiental
Aviso legal
Política de cookies

Publicidad

Publicidad

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica
Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coruña | La Opinión de Málaga | La Opinión de Murcia | La Opinión de Tenerife | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-EMV | Mallorca Zeitung | Regió 7 | Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Cine

© Editorial Prensa Valenciana, S.A. Todos los derechos reservados.

[Aviso Legal](#) | [Política de Privacidad](#) | [Política de Cookies](#)

Cuponísimo

ANTES 15€ -34% **9,90€**

Bodega Vera de Estenas

Visita viñedo y bodega

Más ofertas en cuponismo.levante-emv.com

OLYMPUS

E-M5 Mark II

La estabilización de imagen más potente.
Excelencia en la grabación de vídeos.

Ver ahora